

Martonvásár önellátása

Fülöp Blanka

Kertészmérnöki alapképzési szak, nappali munkarend

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet, Agroökológiai és Ökológiai Gazdálkodási Tanszék

Belső témavezető: Gál Izóra, egyetemi docens, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet, Agroökológiai és Ökológiai Gazdálkodási Tanszék

Szakedolgozatom célja az volt, hogy bemutassam milyen módszerekkel tudna egy kisváros az önellátás útjára lépni. Ehhez a témában gyűjtött irodalmi források mellett felhasználtam saját tapasztalataimat, illetve rengeteg hasznos információt gyűjtöttem a helyi lakosoktól és a település alpolgármesterétől.

Az önellátás felé vezető utón elengedhetetlen az életmódbeli változtatás és a lakosok részéről az elkötelezettség és hajlandóság. Sajnos a mai felgyorsult világban egyre nehezebb a közösségeket összehangolni, így a település önellátásának egyik legnagyobb problémája a lakosok felől érkező közömbösség és a közösségi feladatok alól való kivonódás. Így az első és talán legfontosabb feladat egy elkötelezett és segítőkész közösség létrehozása.

Az önellátás szempontjából az egyik legfontosabb elem az élelmiszer megtermelése. Martonvásáron jelenleg a szántóföldi növényeken kívül csak konyhakertekben foglalkoznak zöldségek és gyümölcsök termesztésével, így kicsit nehezebb feladat lenne a rendszert átformálni. Ehhez először felmérést kell végezni a táplálkozási szokásokkal kapcsolatban, utána kimérjük a szükséges területet és meghatározzuk, hogy milyen fajokkal és fajtákkal akarunk dolgozni. Én úgy terveztem meg Martonvásár növénytermesztését, hogy főleg növényekből álló étrendet vettem alapul, így fenntarthatóbb lesz a termesztés és az önellátás keretei közé is jobban beilleszthető. A felhasznált fajok arányát a családban kedvelt és nagyobb mennyiségben fogyasztott fajok alapján választottam ki, illetve mindenhol a közkedvelt fajták mellett különböző tájfajták használata dominálna. A növénytermesztés során vegyszermentes növényvédelmet folytatnánk, tápanyagutánpótlásként pedig az állatok alól származó szerves trágyát és komposztot lehetne használni. A húsfogyasztás lecsökkentése is sokat számít ha önellátó települést tervezünk, hiszen az állattartásnak nagy a helyigénye. Itt számításba kell venni az adott faj területigényét, az állomány nagyságának függvényében a legelő méretét és takarmány termesztésére felhasznált területeket is. Martonvásár esetén, ha az éves húsfogyasztást a felére csökkentjük, akkor is háromszor nagyobb terület kell az állatok számára, mint a lakosság által fogyasztott növények megtermeléséhez.

Az önellátásnak a másik fontos feltétele, hogy a településnek legyen saját ivóvízforrása. Ez Martonvásár esetén viszonylag könnyű, hiszen saját fűrt kutakkal rendelkezik, melyek ellátják a település teljes vízszükségletét. A mindennapi vízhasználat csökkentése így is indokolt, ezt takarékos rendszerekkel, a szürkevíz újra felhasználásával és a csapadékvíz gyűjtésével lehetne elérni. A mezőgazdasági vízfogyasztás szempontjából érdemes lehet tározó tavakat létesíteni. A szennyvíz kezelése egy nehezebb kérdés, hiszen számos törvénynek meg kell felelni, így egy új rendszer telepítése nehézkes lehet. Én a háztartásban használható kisebb tisztítógépek mellett az úgynevezett gyökérszűrő-nádasavas rendszerrel működő tavakat helyeztem előnybe. Ahhoz, hogy Martonvásáron keletkező szennyvíz mennyiségét

megleghessen tisztítani 61 tisztító tóra lenne szükség és pár nagyobb tóra, melyekbe a megtisztított víz kerülne.

Az energiafelhasználás a településen jelenleg igen nagy az itt működő kutatóintézet miatt, illetve az épülő ipari park miatt a jövőben ez növekedni fog. Egy kisebb gazdaság energiaönellátását is nehézkes, egy városét pedig szinte lehetetlen. Így a település energiafelhasználásánál azt az irányelvet vettem figyelembe, hogy hogyan lehetne minél nagyobb arányban kihasználni a megújuló energiaforrásokat. Az energiafogyasztás kapcsán a legfőbb elem amivel foglalkoztam a fűtés volt, ahol megint szembe jött velem az a probléma, hogy ha fával való fűtést választjuk települési szinten az borzasztóan nagy természeti károkat okozna, így itt is inkább alternatív megoldásokat kell keresni.

Összességében rendkívül érdekes témának tartom, hogy egy település önellátása milyen elemekből épül fel, milyen problémákkal kell szembe nézni és meglepődve tapasztaltam, hogy a közösség ereje milyen fontos. Aktív közösségi részvétellel az önellátásnak nagyon sok eleme megoldható lenne, ami nem csak akkor lehet fontos, ha egy település a teljes önellátást fontolgatja, hanem akkor is, ha a fogyasztások mérséklésére vagy a jövedelemforrások növelésére törekszik.